

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Pénteken 12 Oktoberben 1792.

B É T S.

Mi Bétsiekül igen sáros Oktoberrel ditsekedhetünk: Itt a' leg kedvetlenebb, nedves, hideg, és homályos Novemberi idők kezdettenek égy néhány napoktól fogva járni. Miatha meg-felejtkezett volna az idő maga-magáról; az Oktobéri szép napokat, a' Novemberi minden Szentek és Lekkek kedvetlen napjaival tserélte fel. Ma ugy tetzik még-is, mintha égy kevélsé mosolygóbb ábrázattal viratt volna az ég réánk.

Az itt lákó Spanyol Követ azt a' hivatala szerint való jelentést tev é közelebből a' Fels. Tsászári Udvarnál, hogy mivel a' Frantziáknak a' 10-dik Ausustusi történetektől fogva Királyok nintsen, az

P p p p

öltától

öltától fogva az eddig *Madridban* mulatott Frantzia Követnek - is ott helye nem lehetett, és a Spanyol Király változhatatlannal meghatározta magában, hogy az Europai Fejedelmek *Coolitiójába* belé lépven, a' Frantzia Királyi méltóságának vizsza-állitásán a' több Fejedelmek' vel edgyütt egéksz creje által munkálódjék, és már a' maga fegyveres népeinek a' Frantziák ellen való indulásra parantsolatot-is adott.

Azzal a' kedves hirrel is kettsegtetjük magunkat, hogy a' *Pruszszus* Királyt a' két Királyi Hertzegekkel együtt, a' tábortól *Berlin* felé vizsza térdő útjokban, *Bétsben* is szerentsénk fogna lenni szemlélni, mivel meg-történhetnék, hogy erre felé fognának jöni. — Azt mondják, hogy *Albert* Hertzeg által kérettetett légyen a' *Pruszszus* Király arra, hogy a' maga útját *Bétsen* keresztül vegye haza felé.

Werseghi Márffy Gáspár Ur, mind maga személyes néhány ezrtendei, mind pedig édes Attyának 22 ezrtendökig a' F. Camarásnál tett halznos és ditséretes szolgálatjáért, Fels. Urunknak különös Kegyelmeiségéből, az itten *Auftriában* *Bétshez* nem meszize lévő *Rasbachi* C. Uradalommal olly fel-tétel alatt jutalmaztaték meg, hogy azt *Succesió-nalis Aréndába* (*Erbpacht*) firól-fira birhassa.

Csernovitz 30. Sept. — „Hogy *Oláh Ország-*
ban a' Pestis nagyon uralkodik, az igaz, mellyet
abból a' Relatióból irok, a' mellyet az ide való
Brigadától el küldetett Chirurgus tett, a' honnan az
eddig 10 napokig tartott Contumátzia 21 napokra
fog szaporittatni. A' Tsászári nevet viselő Húszár
Regement eddig tartott kvártélját *Oktobernek* első
napján változtatja, és magát a' *Moldovai* határok-
hoz közelebb vonja. — A' Lengyelek és az Oro-
szok felöll semmi sem hallatik. Az a' *Basa*, ki is
Chotzim várának el foglalására vala ki-rendelve,
ismét parantsolatot vett a' Portától, hogy *Konstán-*
tzindápolyba vizsgálja térjen. — A' szárazság oly
nagy vala az egész nyáron *Moldován, Raján, és*
Bukovinán, hogy a' késői vetések nem is szeméz-
helvén-meg, isupán csak szalmát teremtenek. A'
bor meg-kezdett drágúlni, mivel a' *Moldovai* bo-
rok bé-hozása az *Harmintzad* által meg nehezítte-
tett. *Septembernek* 17 dik napján oly képpen ha-
vazott *Csernovitzban*, mint a' *Tatra* tetején *Decem-*
berben: ma pediglen oly nagy hideg vagyona, mely
harmad naptól fogva tart, hogy mindenek vad
bőrbe sétálnak a' városon. A' *Löventer* könnyü lo-
valságának Stábja már bé-költözött *Tsernovitzba*.
Az *Havafsaink* egészfzen bé-vagynak hóval borittat-
va, és a' *Vadak* magokat a' szélekre nagy bővség-
gel ki-vonták, mellyből hozfsza Telet jövendőinek
a' föld lakóisi,

Buda. — A' Magyar Hazában fekvő gyalog Magyar Regimentekből 2000 jól ki készült fegyveresek fognak ki-vállogattatni, és a' Frantzia háboruban szolgáló Regimentekhez adattatni.

Az *Antal* fő Hertzeg nemes Regimentjének Aug. 15-dikétől fogva egészsz Sept. 16 dikáig szüntelen való gyakorlásai tartattatván itt a' szokás szerint; ezen szorgalmatosságának 12 dikben és 15 dikben nyilvánosságos tanubizonyságát adta, a' midőn az egészsz nemes Regiment tüzelvén, minden szokásban lévő hadi fordulásokot, mellyekkel a' gyalogság az ellenség előtt élni szokott, fő Hadi Vezérünknek Hertzeg *Cóburgnak*, és az ifjabb Hertzeg *Cóburgnak*, ezen nemes Regiment mostani Brigadérosának, 's minden más ahoz értőknek tökéletes meg-elégedésével vitt véghez. A' jelen lévő Generálisok a' több nagy számu Uraságokkal és méltóságokkal edgyütt, kik a' nevezett Regiment gyakorlottságának nézői és meg-fontolói valának, erről még most-is érdemlett ditsérettel emlékeznek. Különös ditséretére szolgál pedig ez mindenek felett az egészsz tiszti seregnek, nevezetesen pedig a' Regiment Obersterének *Niccoletty* Urnak azért, hogy noha ezen Regiment az utolsó Török háboruban erősen meg-fogyván, gyakoroltatása előtt csak 2 hónapokkal pótoltatott a' nemes Hazától, még-is illy rövid idő alatt, ezen nagy számu tudatlanok, hasznos katonákká, és a' Hazának hasznos ör-állóivá, formáltatának.

Komárom 2. Oktober. — „Szükségesnek tartottam egy igen szomorú esetet az Urral közleni, hogy a' *Deresre* ültetvén, ki-ki a' két Hazában ezen példa által hasonló szomorú eseteknek szorgalmasabb el-kerülésére serkentessék. — Nemes *Komárom Vármegye Csallóközi* járásában *Ehets* nevű helységben bizonyos Házi-gazda hat esztendősi fiatskájával, az most közelebb el múlt Septembernek 27-dik napján, minden féle gombát öfzve szedvén, és az Anyával meg-tisztítván, és etzetes, veres hagymás, téjfeles, borsos léjbe el-készítvén, haton az most említett gombából jólaktak, kik is Péntekre virradóra felyül okádni, aloll pedig laxálódnikezdettek, ki-mondhatatlan kínok, és szüntelen való szomjuság között. A' dolgot, mint magok együgyű tselekedeteket, nagyobb együgyű tselekedettel titkolták és palástolták, semmit az előljáróknak tudtára nem adván, miglen a' szomszédok ezen változást rajtok észre vévén, rendelést tettek volna. *Posony Vármegyének Districtualis Dvórák* nevű Chirurgausa közelebb lévén a' nevezett Helységhez, hamarébb érkezett a' szomorú házhoz, mint én, mellyben már a' Gazdaszonyt a' nyújtó-padon, a' 6 esztendősi fiatskáját pedig a' temetőbe tanálta: az *Aszfony Férje* ugyan még életbe vala, de a' bé-adott orvosság már nem használván, ez-is rövid idő alatt el-bútsuzott a' Világtól. En Hétfőn 10 órakor érkezvén a' szomorú házhoz, a' házóság kötelével öfzve köttetett párt, egy-más mellett a' nyújtó-padon tanáltam. A' meg-hólt *Aszfonynak* hajadon 18-dik esztendőben lévő öttse, ámbár ki-tisztított, még-is élet 's halál között fetreng, jól lehet a' gombából nem sokat evett, és így 6 szeméjlek közzül tsak ketten vagynak tökéletes égéségben. Tehát mindenkor igaz marad a' köz-mondás, hogy minden gomba jó gomba, tsak az ember gomba, mert a' gomba magába senkinek nem árt. „

Ezen Levél ujjaabb bizonyosága annak, melly szomorú következései légyenek sokszor az emberi kívánsá-

kivánságok határ nélkül valóságának. Az Orvosok mindenkor igyekeztenek azon, hogy az emberket a' gombáknak ételétől el-fogják, a' mellyeknek kevés meg ehető nemei olyan hasonlatosok a' fokkal nagyobb számu mérgesekhez, hogy csak az igen gyakorlott szemű és érzékenységu ember különböztetheti meg azokat egy mástól. Híljem a' természet Ura eléggé gondoskodott azon, hogy az eledeleknek különbségeiben nagy bővséget szerezzen, mellyekkel mindenféle ivü és forsu ember kár nélkül élhessen. miért kíván tehát a' bujaság e' végre ott is kereskedni, a' hól a' leg-kisebb gondatlanság vagy meg vétés után is a' táplálás helyett, halált talál! „ — „ Mikor valaki roszfz gombákat ett, nem mindjárt érzi változását, hanem sokszor 24 óráig is frissen van utánna, akkor pedig rend kívül való nagy és hosszvas hányás, véres szék és vizellet, nagy sziv-béli szorongattatások, elme béli meg háborodás, rágással telyes has-fájás, szomjuság, egyik oldalának fel-dagadása, nagy erőtlenség, sebess és alig érezhető Pulsus 's a' t. következnek, a' mellyeknek, ha vagy a' természet, vagy a' mesterség nem segítnek, a' halál csak hamar véget vet. Az ilyen környül-állások közt lévő embernek mindjárt egy gyenge gyomor tisztítót vagy laxatívát, és egy néhány olajjal bővön meg elegyített Clistéjt kell adni, a' gyomrára és hasára székfü virágos vagy korpás levbe bé-mártott ruhákat lágy melegen tenni, és meleg vízbe az egészfz testét meg is kell fereszteni; azonban bővön kell véle vagy tyúkhús levét, vagy tejet, vagy olajat, vagy vajas vizet 's a' t. itatni. Ha ezen eszközök után az említett veszedelmes környül-állások tensesednek vagy egészfzen meg-szűnnek, az után egy okos Orvosnak szorgalmatoiságától lehet várni az egészségnék helyre állását. — Még vagyon egy Plánta t. i. *Bürök* (*Cicuta. Conium maculatum L.*) mellyet minthogy nagyon hasonló a' gyökere a' *Pastinaca* gyökéhez, a' levele pedig a' *Petrescjem*-hez,

nez, ezek helyett gyakorta meg esznek, és a' melyhek hasonló veszedelmes következései vagynak. Tsak hamar és hirtelen következik az egész testnek meg merevedése, fő szédelés, a' szemvilágának el vesztése, meg-tébojodás, nagy erőtlenség, hányás, tsuklás, külömb-külobb féle Convulsiók (Görts) a' belső rézkeknek nagy fájdalma és hévsége, a' hasnak fel puffadása, a' fülből való vér-follyás, száznak tajtékzása s a' t. Itt ha véres az ember, mindjárt eret kell vágni, az után egy hánytatót 's utána gyenge laxatívát kell adni egy néhány clistérrel edgvüit. Ezek után leghasznosabbak a' lágyító és hivelítő italok u. m. gyenge meleg viz tiztrom-lévvél, Limonádé, Mandola-téj, Hús-lév, olaj, téj, méz, májva gyökérral főtt viz. 's a' t. mellyek közzül akármeltyiket is igen bőv mértékbe kell innya, ha hasznót akar az ember tölle várui.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Külső Levelek.

A' Bétsi és Néápolisi Udvarok illyen jelentést tétetének Sept. 20 dikán az Anglus Udvarnál: — „Azon atyafiságos és barátságos kötelek, mellyek által a' F. Tsáizári és a' Néápolisi Udvarok, a' Frantziák Királyával és Királynéjával öfzve kaptsoltatva vagynak, arra kötelezik ezen Fels. Udvarokat, hogy az Anglus Udvarnak, azon magok igen fundamentomos félelmeket tudtára adják, mely szerint erőssen lehet tartani attól, ne hogy a' Frantzia Országban el-hatalmazott *fallis*, a' Királyi Felségek ellen eddig el követett ilzonyu gonofságait, még az egy hátra lévő leg-nagyobb istentelenség-gel (a' Királyi Fels. Személyeknek ki-óltásával) meg-tetézze. Az ő Felségek kívánsága tehát az Anglus Udvarhoz ez: hogy ha az említett ilzonyú eset tsak ugyan meg tanálna történni, azoknak, a' kik ezen gonofságban valami módon részessülni fognának, sohol az Anglus birodalomban lak-helly,

hely, vagy más egyéb menedék-helly, ne adattassék. „

Az Anglus Udvar felelete Sept. 21-dikén: —
 „ Mind azokból a' szomorú történetekből, mellyek a' Frantzia Királyi Felsőgeket személfesen illetik, és a' mellyek által ezen Felsőges személyeknek mostani szerentsétlen állapotja még terhesednék, az Anglus Udvar igen nagy szomorúsággal részt véstzen, és tiszta szívből óhajtja, hogy a' *Tsászári és Néapolisi Udvarok* félelmének oka bé ne telyesedjék: ha pedig tsak ugyan szerentsétlenül az ellenkező fogna meg történni, már ekkor az Anglus Udvar sem fogná tellyességgel el-múlatni, annak meg akadályoztatására mindent el-követni, hogy azok a' személyek, a' kik magokat ilyen istentelenség által bünörsé tennék, az Anglus Státusokban magoknak menedék helyet ne tanálhassanak. Az *Anglus Udvar* gyönyörüségét tanálja abban, hogy azon Felsőgeket, a' kik a' Frantzia Királyi Familiával vér szerint öszve köttetve vagynak, ezen ígéréte felölli bizonyosokká teheti. „ 's a' t.

Hasonló jelentést tétetett a' *Bélsi és Néapolisi Udvar* Hágában a' *Hollandiai Rendeknek*, mellyek nem tsak hogy az ő Felsőgek ezen kívánságára réá állottanak, és még az nap meg-határozták, hogy sem benn a' *Republicában*, sem pedig ennek *Napkeleti és Napnyugoti Colóniájiban*, senkinek azok közzül, a' kik a' Frantzia Királyi Fels. Személjeken az említett istentelenséget el-követnék, múlatásra való, vagy menedék helyet ne engedjenek: hanem minden tartományaiknak és minden *Colóniájoknak* tisztszeihez is azonnal szoross és ezen végzésnek bé töltésére meg-kivántató parantsolatokat bortsátának.

Hollandiában és Angliában meg számlálhatatlannok a' fok Hazájokból el-szaladott ezer nyomorúságokkal küszködő Frantzia Nemesek, nevezetesen pedig Papok. Ezeknek száma, kik nagyobbára mind *Londonban* vagynak, némelly Anglus Levelék szerint

szerint 80-ezerre tétették. Ez a' szám ugyan kétség kívül igen nagy: de 4 ezernél kevesebbre nem teszik azt a' leg hitelesebb irók-is. Egy *Tamás* nevű Parlamentombéli személy; tudósítást tévén a' *Londoni* Ujjság levelekben, arra akarta venni a' *Londoni* lakosokat, hogy öszve gyülekezvén, közönséges alamisnálkodások által segittenének valamit ezen tsak nem éhel-halással küszködő nyomorúlt *Emigránsok*: de reménysége felett tsak 14 személyek jelenének meg a' ki-rendelt helyen. Egy érzékeny szívre ható beszédet tartván *Tamás* ezen kitsiny zámu gyülekezetben, igen elevenen le-irta azt a' felebaráti szeretetet és keresztényi kötelelséget, mely őtet arra indította, hogy a' szerentsétlen *Emigránsok* sorsának könnyebbitésére alamisnát gyűjtögsen, kik között lokan tanálatnak olyanok, a' kik Frantzia Országban minden féle bőségsben és gazdagságban élvén, már most köntöseiket kén-telenítteinek, hogy az éhel-halást el-kerülhessék, zálogba tenni. Végre említést tett arról-is, hogy ő már némelly megános embereknél meg-jelenvén, 3000 font *sterlingeket* (27,000 R. for.) kéregetett ezeknek számára öszve, és azt javasolta, hogy *Commissáriusokat* kellene ki-rendelni, a' kik ezen sorsmát a' szükölködők között ki-osztanák. Némely *Emigráns* Papok-is valának ezen gyűlésben jelen, kik azt kívánnyák vala, hogy a' pénzt a' Frantzia Püspököknek kellene által adni, és ezekre kellene annak fel-osztását bízni. Halván a' Papoknak ezen kívánságát az Anglusok, igen roszsz neven vet-ték: sőt vóltnak közöttök olyanok-is, a' kik azt mordották, hogy igen jól tselekednék az Anglus Uralkodó-szek, ha az Angliába által futott Papokat és Püspököket, mivel hogy ezekre Angliában sem-mi szükség nem vólna, *Portugallidba*, és *Spanyol's* *Oroz Országba* hordattatná által, hogy ott őket az ő gazdag arnyokiai és hitek sorsosai táplálják. — Végre a' lett még is a' gyűlés tanátskozásának ki-menetele, hogy némelly emberi szeretetből szár-mozott

mozott végezések tétettetrén, egyebek mászszorra halasztattak; tsak valahogy vég képpen el ne halasztatnának. — Sokkal nagyobb mértékben kimutatta magát a' felebaráti szeretet Sept. 20-dikán Londonban a' Freymaurerek báltjában. Már itt a' főbb személyek igen nagy számmal jelenének valamég, és tsak ez egy alkalmatossággal tétett igéretök 1468 font Sterlingeokra szaporodtanak. — —

—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—
—	—	—	—	—

Maga a' *Ministerium* sem jó szívvél szenvedí, a' mint mondják, ezen nagy számú *R. Catholicus* Papokat ezen országban attól tartván, ne hogy az ő itt létek, mely az Anglus Nemzet' edgyik részének tellyességgel nem tettik, a' nép között tévelygésre, és egyéb rendetlenségekre adjon alkalmatosságot; annyival is inkább, mivel ezen Papoknak nagyobb része *Irlándiába* vonta magát által, a' hol a' *R. Catholicus* lakosok külömben is felettébb békételenkednek.

Az *Irlándiai* nép között uralkodó zsidogások abból eredtenek, hogy a' *R. Catholicus* lakosok magoknak mindenekben olyan just kívánnak, mint a' millyennel a' Protestánsok élnek; nevezetesen pedig, hogy a' *Parlamentom'* tagjainak váloztásában, nékiek is éppen olyan szavak lehessen, mint a' Protestánsoknak. Minden eddig való próbájok a' *R. Catholicusoknak* még eddig füstbe menvén, már mos a' leg útolso eszközhöz nyúltanak. Egész *Irlándiában* külömb-külobb féle gyűléseket, a' fő Városban *Dublinban* pedig egy *Nemzeti Conventot* állitattanak fel. Ezen *Nemzeti Convent* és ezen Gyűlések,

lések, egybe foglalt erővel azon munkálódnak, hogy a' magok kívánságokat a' *Parlamentom* előtt meg nyerhessék. A' Protestánsok — — ellene szegeztek magokat a' R. Catholicusok *Nemzeti Conventjének*, és *Dublinban* nem akarják megszervedni. A' R. Catholicusok gyűlései pedig magok között egyet értvén, már 3 millió font *Sterlingeket* (valami 27 millió R. f. kat) szedtenek össze, a' melly summát arra szánták, hogy a' szabad *Amerikában* tartományokat vásároljanak rajta, és ha kívánságaikat *Irlándiában* meg nem nyerik, ezen tartományokba költözzenek által. — — Az *Irlándiai* R. Catholicus Közönségnek Ágensse az ifjú *Burke*, annak a' híres *Burkének* a' *Parlamentom* tagjának a' fija.

A' Szabad Amerika fő városából *Philadelphidből* azt írják, hogy valamint tavaly, úgy az idén is igen nagy a' száma az *Irlándiából Amerikába* kiköltözőknek. — A' Frantziák is erősen kezdenek ide által költözni.

Egy *Génévben* múltató *hahánkfőnek* hozzánk küldött *Levelét* széről szóra nyomtattattuk ide.

Génévből 25. Sept. — „ A' szomszéd *Frantzia* Országban lévő tűznek melege ide is kezd már sütni. Ugyan is a' minapában azt hozták hírrül, hogy a' szomszéd *Sabaudiában* bé ütött, és a' közönséges nép vélekedése szerint (a' melly még bizonytalan) már *Chamberyben* lévő bizonyos számú *Fran-*

Frantziák szándékoznak egyenesen Génévának ostromlására. A' melly szomorú hír, valamint nem kevés félelemmel töltötte b' a' lakosoknak sziveket: úgy a' Magistrátusnak minden lehetséges 's védelmezésre szolgáló eszközöknek, előre való elkészítésére szolgáltatott alkalmatosságot, a' kik nem is miltatnak el semmit, hogy a' következő veszedelem alóll ki-ragadhassák kedves hazájokat. Innen a' lakosok közt, minden jó rendelések megtétek, a' vigyázó szem'lyeknek száma meg-sokasított. Az ágyuk a' Város körül az arra rendeltetett, de most meg-ujjított helyekre, az eljövendő vendégeknek közöntésekre, és el-fogadásokra ki-szegezettek, sőt hogy annál jobban fel-indithassák a' lakosoknak sziveikben hazájok mellett való buzgóságokat, tegnap egy szivre ható jelentést tettek közönségesé (mellyet egészzen le-irnom hofszú vólna) ebben először a' következő veszedelemnek nagyságát, az Isteni gondviselésben való reménységet, meg-hílt Eleiknek ditséretes példájokat, az igaz hazafi kötelelségeit hazája eránt, 's a' Helvétusokkal való frigyét terjesztették szemek eleibe. „

„Annyira-is fel-indítottak ez által minden igaz hazafiak, hogy ők kéznek, ha a' szükég úgy fogja magával hozni, hazájoknak békeiségeért nem tsak idejeket, jószágaikat; hanem még életüket-is fel szentelni, sőt, az Akadémiában tanuló Ifjak-is, ide számlálván azokat-is, a' kik nem sok idő múlva el-végezván Akadémiai futásokat a' Papi szent hivatalra

hivatalra fel-szenteltetnek, a' köz-jóért fegyvert fogván, önként ajánlották magokat a' *Márs* piattzára való ki-állásra. Olyan szomorú környül állások között vagyunk tehát mi mostan, a' mi szabad Közönséges Társaságunkban, mint az olyan ember, a' ki látta az ötlet egészen el-borított sűrű fellegekből ki-jövő villámásokat, hallja a' menydörgéseket, és retteg szüntelen, az azt követő menykövektől, ha csak az Isteni gondviselés, és hatalom meg nem tsendesíti, a' fel-emelkedni kezdő szélveszeket. — Mái nap két közönséges gyűlés tartatott, az úgy nevezett Sz. Péter Templomában, az első reggeli 10 órától fogva 12 töig, a' hol meg jelenhettek a' lakosok is: itten kérdés volt arról: Vallyon ilyen környül állások között bátorságos lesz é fel-fegyverkeztetni, az itten lakó idegeneket is? vagy nem? a' dolog mire határozatott, még nem tudhatom. A' másik dél utáni 2 órától fogva szintén estvéli hét óráig, a' mikor magam is jelen lehettem, minthogy az elsőben az idegeneket bé nem erefztették. Itten a' kérdés arról volt: vallyon a' Közönséges Társaság segítségére jöendő Helvétusokat bé-erefzszék é, vagy pedig csak magok a' lakosok óltalmazzák a' Várost? és minthogy sokkal többen találtattak olyan igaz hazafiak, ja' kik magokat kívánnják edgyesíteni a' Helvétusokkal, meg-határozatott, hogy annak idejében nékik szabad bé-jövetelt engedjenek, és így egyesült erővel szállyanak szembe az el-jöendő Frantziákkal. — Mitsoda ki-menetele fog lenni ezen készületnek, annak idejében fogom közleni az Urral, ha valami váratlan szerentséltenség rajtam is nem fog történni. „

Egy más *Génévai* 28 dik Szept. költ Levél így ír a' Frantziáknak *Sabaudiába* (*Savoyába*) való bé-ütésekről. — „ Bizonyos dolog az, hogy valamin mindenkor, úgy most is mi nállunk a' félelem a' dolgot nagyította. A' *Sabaudiata* bé-ütött Frantzia Sergek 20 vagy 30-ezerre számláltatnak.

A' *Sárdinai* Sergek minden ellent állás nélkül önként vonták vissza magokat, úgy tzéllal, hogy a' *Piemonti* Státusokat annál jobban meg őltalmazhassák.

Valami 600 Frantziák 27. dikben *Génovához* egy fél mérföldnyire jelentenek vala meg, de minekutánna köztök egy hordó ber ki osztogatott, minden további alkalmatlanság nélkül el-takarodtanak a' *Sabaudiát Piemonttól* el válofzó pafszusok felé, hogy a' *Sabaudiából Piemont* felé szaladó *Sárdinai* Sergeknek útját el foghassák. Azt erősítik, hogy a' Frantziák ezen bé ütésével, 2 embereknél többen, életeket el nem vesztették. A' *Génováiak* előbbi iszonyú megrettenését, már most a' jó rend és szemes vigyázás, és a' Vár Sántzain kettős szorgalmatossággal való dolgozás váltotta-fel. A' kapuk ismét megnyittattanak. — *Gen. Monteskió* tsulárdsággal élt a' *Sárdinai* Király Státusulsaira való ütésben. Tette és hirdelte, miatha a' Spanyol szélek felé indította volna taborát; melyet a' *Sárdinai* Király a' Spionoktól meg-értvén, nem hagyott elég oltalmat a' határ széleken. Ezt látván *Monteskió* el küldötte a' háboru izenetet *Turiba* a' Királyhoz, de ugyan ekkor indította-is égyizersmind Sergeit *Sabaudiába*.

Maga *Gen. Monteskió* Sept. 25-dikén *Sabaudiának* fő várossából *Chamberyból* tett tudófitást a' *N. Conventhöz*, mellynek ez a' sumája: — A' *Génová* tónak partjától fogva az *Icere* vizéig *Sabaudiában* mindenek el futottanak. A' városok mindenfelől küldik hozzám a' magok Députatulsukat, és a' Frantzia Nemzetnek hódolván, az ő oltalmát kérik. És — mond *Monteskió* — nem érhettem bé az ellenséget, hanem a' tölle hátra hagyatott eleséget és hadi kézületeket el-foglaltam, mellyek sok sátorokból, 1000 Flintákból, 5000 mázsa szénából, 3000 zsák gabonából, 100,000 kemény töltésekből, egész *Szavoyának* 9 hónapokra elégséges sóból, 's a' t. Allot.

állottam. A' közönséges kasszában 30,000, a' só
hivatásnál pedig 130,000 Livrákat tanáltam. a' melly
utolsó 1 Octoberben fognak ki fizetödni. Az én
12 Batalionnyaim előtt, az ellenségnek 15 ezerből
állo Serge, mint a' pára, ugy el-tűnt: kétség kívül
a' hegyek közzé bútt-el. Nekem itt Chambery körül
7000 embereim fekszenek, innen küldözök külömb-
külömb-féle helységeknek el-foglalására Sergeket
szélyel. Reméllem hogy 8 napok alatt egész Sabau-
diát meg hodoltatom. Ha Gen. *Anselme* is olyan sze-
rentsés léleze, mint én, ugy *Piémont* is kevés idő
alatt meg fogja magát adni. — *Chamberybe* 8 Gran-
Kompániákkal, 100 lovas katonákkal és 4 agyuk-
kal szállítottam-bé. A' Város előljárói innepi kön-
tösbe hozták előmbe a' Város kulcsait a' kapuknál.
A' Hodolást a' Tanács háznál fogadtam-el, melly
után nagy vendégséghez ültették katonáimat.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Rüszfel vagy *Lille* vára másodszor is fel. ki. vántatott az Aultriai Sergektől, de magát fel nem adván, Sept. 29. dikétől fogva szünetlen ágyuztatik. Már nem tsak a' külső, hanem a' belső városnak is nagy része fel égettetett; az őrizeten benn lévő Frantzia Sergek azonban meg esküdteknek lenni mondatnak, hogy magokat az utolsó emberig őltalmazni fogják. A' város lakosai már tsak nem kétségbe estek. — Mitsoda ki. menetele lett legyen az egyesült Sergek által körül vétetett *Dümurier* Sergének, még most sem sok bizonyost tudunk felőlle. Némellyek bizonyos, de tsak magános Levelekből erősítik, hogy ezen egész Frantzia Sereg a' *Braunsváji* Hertzeg kegyelmességére bizta legyen utóljára magát, és hogy Gen. *Dümurier* kezesül nállunk maradott volna.

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Tudófitás.

Még egyfzer emlékeztetni akartam a' tiszteletre méltó Közönséget, hogy a' 76 dik *Kurir* 1200, 1201, és 1202 lapjain bővön jelentett ilyen tizimű fordításomnak: — „Az Ujj Testamentomi Közönséges Leveleknek u. m. *Jakab, Péter, János, és Juddás* Apostolok Leveleinek 's a' t. Világosítása — írta *Burkitt Wilhelm* „ — első darabja, a' *Pesti Leopoldi* vásárra bizonyoson készen lész. — Mellynek jelentése mellett vagyok — A' tiszteletre méltó Közönségnek — alázatos szolgája — *Szalai Pál* — a' Szentesi, Helv. Conf. lévő Ekklesiának egyik Prédikátora.